Retningslinjer for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond i SpareBank 1

- Oppdatert oktober 2025[1]

Innledning

Alle bankene i SpareBank 1-alliansen har etablert bærekraft som fokusområder i egne virksomheter, og styret i SpareBank 1 Utvikling har vedtatt følgende bærekraftambisjon:

> *Alle felles selskaper integrerer bærekraft i sine virksomheter.*
>
> *Vi skal levere godt på bærekraftsratinger[2] og beholde posisjonen hos forbrukerne som den banken som oppleves mest bærekraftig.*

SpareBank 1 skal til enhver tid arbeide i overensstemmelse med norsk lov. Vårt arbeid styres etter klare prinsipper og høye forventninger innen bærekraftsområdet. SpareBank 1 har omfattende rutiner for å motarbeide hvitvasking og skjulte eierforhold, og ønsker å bidra til at våre forretningsforbindelser vektlegger miljø, klima, sosiale forhold samt ansvarlig eierstyring og selskapsledelse.

Alle ansatte som gir råd til kundene, eller på annen måte har befatning med vår fondsdistribusjon, skal kjenne våre prinsipper og årlig gjennomgå retningslinjene.

Formålet med retningslinjene

Retningslinjene skal:

- Være førende for arbeidet bankene i SpareBank 1-alliansen gjør for å sikre ansvarlig distribusjon av verdipapirfond.
- Sørge for at fondstilbudet sikrer etterlevelse av SpareBank 1s ambisjon for bærekraft.
- Være førende for produktgodkjenningsprosesser og produktgovernance, herunder periodisk produktrevisjon, som foruten å omfatte finansielle kriterier også omfatter miljø (Environmental), sosiale forhold (Social) og selskapsstyring (Governance), heretter kalt ESG-kriterier.
- Danne fundamentet som gjør det mulig for SpareBank 1 å kunne tilby fond som bidrar til positiv endring innen ESG, gjennom definerte krav, forventninger og oppfordringer.
- Bidra til at bankene i SpareBank 1-alliansen opererer i tråd med følgende norsk lovgivning:
    - EU-forordning 2019/2088 om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren (offentliggjøringsforordningen)
    - EU-forordning 2020/852 som etablerer rammeverket for et klassifiseringssystem for ulike bærekraftige aktiviteter (klassifiseringsforordningen)
    - Gjennomføre aktsomhetsvurderinger iht. åpenhetsloven

[1] Retningslinjene skal revideres minimum en gang årlig sammen med SpareBank 1 sin merking av verdipapirfond relatert til bærekraft

[2] For eksempel: Sustainable Brand Index (https://www.sb-index.com/)

Krav, forventninger og oppfordringer til leverandører av verdipapirfond som skal distribueres i SpareBank 1

Som forutsetning for distribusjon i våre kanaler skal alle verdipapirfondsforvaltere skriftlig bekrefte at de har gjort seg kjent med retningslinjene, oppfyller kravene og etterlever forventningene (se avsnitt under for definisjon). SpareBank 1 krever åpenhet om hvordan bærekraftsrisiko er håndtert i forvaltningen, jfr. offentliggjøringsforordningen.[3]

SpareBank 1 forventer at alle fondsforvaltere vi har distribusjonsavtale med redegjør for aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven og årlig publiserer en redegjørelse på sine nettsider som dekker følgende; faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser som virksomheten har avdekket gjennom sine aktsomhetsvurderinger. Opplysninger om tiltak som virksomheten har iverksatt eller planlegger å iverksette for å stanse faktiske negative konsekvenser eller begrense vesentlig risiko for negative konsekvenser, og resultatet eller forventede resultater av disse tiltakene.

SpareBank 1 oppfordrer at alle fondsforvaltere vi har distribusjonsavtale med vurderer og rapporterer på vesentlig negativ påvirkning (Principal Adverse Impact) i tråd med intensjonen i SFDR. Forvaltere bør årlig publisere en uttalelse (PAI Statement) som beskriver hvordan slike påvirkninger identifiseres, håndteres og følges opp, herunder hvordan investeringer kan påvirke miljø og samfunn.

SpareBank 1 oppfordrer alle fondsforvaltere vi har distribusjonsavtale med til å fylle ut «European environmental, social, and governance template (EET)[4]» for alle produkter SpareBank 1 videreformidler.

Forvaltere skal også oppdatere SpareBank 1 på hvordan ESG-oppfølging av investeringer skjer gjennom produktgodkjenning og den løpende produkthåndteringen ved forespørsel.

SpareBank 1 skiller i disse retningslinjene mellom krav, forventninger og oppfordringer til eksterne fondsforvaltere som har fond som distribueres på SpareBank 1s handelsplattform: Krav og forventninger ligger tett opp mot Norges Bank Investment Managements (NBIMs) retningslinjer for utelukkelse som enten er basert på selskapenes produkter eller deres adferd[5]. Ved produktgodkjenning og produktrevisjon undersøker vi om fondet etterlever krav og forventninger gjennom screening opp mot NBIMs eksklusjonsliste ved bruk av Morningstar.

- Krav: SpareBank 1 vil etter prosess beskrevet i avsnittet om roller og ansvar stoppe nysalg av fond som ikke oppfyller disse kravene.
- Forventninger: SpareBank 1 har definert ulike kriterier som det forventes at forvalter etterlever. Dersom vi oppdager brudd på forventningene, vil vi kontakte forvalter for å be om redegjørelse. Dersom fondet ikke gir tydelig redegjørelse og/eller ikke viser etterlevelse i løpet av en periode, kan SpareBank 1 beslutte å gjøre fondet utilgjengelig for investeringsrådgivning

[3] EU-forordning 2019/2088 om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren (offentliggjøringsforordningen)
[4] Sist oppdaterte versjon gjort tilgjengelig på FinDatEx (https://findatex.eu/) skal benyttes.
[5] Her henvises det til definisjonene satt opp av NBIM: https://www.nbim.no/no/ansvarlig-forvaltning/etiske-utelukkelser/

og/eller stanse nysalg. Normalt settes en frist på inntil 12 mnd., men alvorlige brudd uten tilfredsstillende redegjørelse håndteres omgående.
- Oppfordringer: Oppfordringene er kriterier vi ønsker forvalter skal etterleve, men som ikke direkte overvåkes og vurderes i produkthåndteringsprosessen.

ESG-faktorer vil vektlegges i kombinasjon med finansielle kriterier når SpareBank 1-bankene gjennomfører seleksjon av fond for investeringsrådgivning. Hovedregelen er at det er SFDR-artikkel 8 og 9-fond merket som bærekraftsfokus - Ja / Delvis, som er tilgjengelige for investeringsrådgivning og som blir vurdert når modellporteføljer utarbeides.

Miljø

SpareBank 1 forventer at fondsforvalterne vi har distribusjonsavtale med:

- Ikke investerer i gruveselskaper og kraftprodusenter som får vesentlige deler av sine inntekter fra termisk kull, eller som baserer vesentlige deler av sin virksomhet på termisk kull.
- Ikke investerer i selskaper som skader UNESCOs verdensarvsteder, medvirker til tap av globalt truede arter og tap av viktige økosystemer, medvirker til avskoging, medvirker til alvorlig forurensning, eller på annet vis bidrar til alvorlig miljøskade.
- Ikke investerer i selskaper som gjennom handlinger eller unnlatelser på et aggregert selskapsnivå forårsaker uakseptable nivåer av klimagasser.[6]
- Jobber målrettet med å redusere sin belastning på klima og miljø i tråd med Parisavtalen, ved å sette målbare mål for å redusere utslipp i porteføljen til netto null innen 2050.

SpareBank 1 oppfordrer fondsforvalterne vi har distribusjonsavtale med til å:

- Ikke investere i selskaper som har betydelige negative konsekvenser for våtmarker registrert etter Ramsarkonvensjonen eller sårbare naturområder/verneområder registrert av Verdens Naturvernunion (IUCN).
- Ikke investere i selskap som skader truede plante- og dyrearter, herunder dyrearter oppført på IUCNs rødliste over truede arter, ta hensyn til dem og minimere inngrep i naturen.
- Oppgi om det aktuelle fondet følger en 'EU Climate Transition Benchmark' eller en 'EU Paris-aligned Benchmark' indeks (gjelder klimarelaterte fond)[7]
- Ikke investere i selskap som bryter med internasjonale retningslinjer[8] for biologisk mangfold og genteknologi.
- Sette mål for allokert kapital til investeringer i næringer som bidrar til å nå Parisavtalens målsettinger.
- Vise grundig forståelse for prinsippet om dobbelt vesentlighet. Dette innebærer en nøye vurdering av hvordan investeringene påvirker samfunnet, med særlig vekt på miljømessig og samfunnsmessig vesentlighet. Samtidig

[6] Slike selskap skal ha vesentlig høyere utslipp, og vesentlig høyere utslipp per produsert enhet, enn sammenlignbare selskaper. De skal også mangle konkrete, troverdige og tidfestede planer for å redusere utslippene raskere og kraftigere enn sammenlignbare selskaper for dermed å få utslippene ned på nivået til disse selskapene. Hvis det kan dokumenteres at et selskap driver aktiv lobbyvirksomhet mot klimareguleringer skal dette også tas med i en totalvurdering.
[7] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02016R1011-20220101&qid=1665051810035
[8] F.eks FNs konvensjon om biologisk mangfold og de tilhørende Bonn-retningslinjene eller Nagoya-protokollen.

oppfordrer vi fondsforvalter til å sikre bærekraftige investeringer med særlig forståelse for utsatthet med hensyn til klima- og naturrisiko (finansiell vesentlighet).

Samfunn

SpareBank 1 stiller krav om at fondsforvalterne vi har distribusjonsavtale med:

- Ikke investerer i virksomheter som selv, eller gjennom enheter de kontrollerer, investerer i kontroversielle våpen i tråd med bestemmelsene til NBIM. Fondenes portefølje screenes opp mot NBIMs liste for utelukkelse av selskaper under kriteriene for utvikling og produksjon av hhv. kjernevåpen, klaseammunisjon, biologiske våpen, kjemiske våpen, ikke-detekterbare fragmenter, brannvåpen, blindende laservåpen, og antipersonellminer. Gjennomgangen skjer minimum årlig gjennom produktrevisjonen og som del av godkjennelsesprosessen for nye produkter.
- Ikke investerer i rentebærende instrumenter utstedt av stater eller statsrelaterte utstedere når det er rettet internasjonale sanksjoner av stort omfang mot et bestemt land, og Norge har sluttet opp om sanksjonene («statsobligasjonsunntaket»).

SpareBank 1 forventer at fondsforvalterne vi har distribusjonsavtale med:

- Ikke investerer i selskap som er involvert i alvorlige brudd på menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter eller Genèvekonvensjonene, og har dette nedfelt i egne retningslinjer.
- Ikke investerer i selskap som produserer tobakk, cannabis eller tobakksvarer.
- Ikke investerer i selskap som medvirker til, eller er ansvarlig for, alvorlige krenkelser av individers rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner.
- Ikke investerer i selskap som selger våpen til stater i væpnede konflikter som benytter våpnene på måter som utgjør alvorlige og systematiske brudd på folkeretten.

SpareBank 1 oppfordrer fondsforvalterne vi har distribusjonsavtale med til å:

- Ikke investere i selskap som produserer pornografi.
- Ikke investere i selskap som mangler en policy for likestilling, mangfold og inkludering.
- Ikke investere i selskap som ikke respekterer landrettigheter, og/eller tar i bruk naturressurser uten å respektere rettighetene til lokalbefolkning og urfolk, for eksempel til å gi informert samtykke (free, prior and informed consent (FPIC)).
- Ikke investere i selskap som bryter med grunnleggende prinsipper om ansvarlig utvikling og bruk av kunstig intelligens: i) styreansvar, ii) åpenhet og etterprøvbarhet, og iii) robust risikostyring som i tillegg til forretningsrisiko adresserer privatliv, sikkerhet, likestilling, og menneskelig tilsyn og kontroll.
- Gjelder forvaltere som ikke har lovpålagt redegjørelsesplikt under åpenhetsloven, nevnt over: Gjennomføre aktsomhetsvurderinger i samsvar med FNs retningsgivende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv, for å unngå tilknytning til brudd relatert til ovenfornevnte punkter, og følge opp informasjon om mulige brudd som involverer selskaper i porteføljen.

Eierstyring

SpareBank 1 forventer at fondsforvalterne vi har distribusjonsavtale med:

- Har signert FNs prinsipper for ansvarlige investeringer og rapporterer på etterlevelse.
- Har nulltoleranse for korrupsjon og økonomisk kriminalitet og skatteunndragelse i egen virksomhet og selskaper de samhandler eller investerer i, og har gode rutiner for å avdekke og følge opp dette. Oppfordrer egne forretningsforbindelser til det samme.
- Ved mistanke om korrupsjon bidrar til full åpenhet fra selskapet og medvirkning til etterforskning av forholdet.

SpareBank 1 oppfordrer fondsforvalterne vi har distribusjonsavtale med til å:

- Tilstrebe åpenhet og transparens om egen virksomhet, herunder eierskap, investeringer, økonomisk informasjon som skatteinnbetaling, forretningsforbindelser, nasjonal og internasjonal lobbyvirksomhet, etc.
- Driver aktiv eierstyring.
- Dokumentere oppfølging av forhold som bryter med våre krav, forventninger og oppfordringer i disse retningslinjene.

Roller, ansvar, dokumentasjon og rapportering

SpareBank 1s krav, forventninger og oppfordringer i disse retningslinjene formidles forvaltere av verdipapirfond ved offentliggjøring på SpareBank 1s og de aktuelle Alliansebankenes nettsider og ved informasjon til fondsforvaltere.

Som del av den årlige revisjonsprosessen gjør SpareBank 1 en aktsomhetsvurdering av investeringene til distribuerte verdipapirfond knyttet til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i lys av disse retningslinjene. Vurderingen vil også ta for seg eventuell omdømmerisiko og risiko for negativ påvirkning. Som datagrunnlag i vurderingen vil minimum følgende kilder inngå; data fra Morningstar, NBIMs forventningsdokumenter og eksklusjonskriterier samt retningslinjer fra norske myndigheter (f.eks. fraråding om handel med enkeltland).

Dersom SpareBank 1 gjennom årlig revisjonsprosess og andre sentrale produkthåndteringsprosesser eller på annen måte identifiserer at fondsforvaltere er i brudd med forventninger og/eller krav i disse retningslinjene, vil forholdet først tas opp med fondsforvalteren det gjelder. SpareBank 1 vil deretter følge opp at fondsforvalteren foretar målrettede tiltak for å bringe forholdet i tråd med disse retningslinjene. Ettersom SpareBank 1-bankene ikke er fondsforvalter selv vil dette ofte skje gjennom samarbeid mellom flere aktører.

Ved brudd på forventninger: I tilfeller der SpareBank 1 ikke vurderer forvalters redegjørelse og tiltak som tilfredsstillende i løpet av en periode på inntil 12 mnd., kan den enkelte bank gjøre det aktuelle fondet utilgjengelig for investeringsrådgivning og ved alvorlige brudd stanse nysalg. Ved brudd på krav: I tilfeller der SpareBank 1 ikke vurderer forvalters tiltak som tilfredsstillende omgående, skal den enkelte bank stanse nysalg av det aktuelle fondet. Hver enkelt bank er ansvarlig for å følge opp at retningslinjene overholdes.

Det er fondsforvalternes ansvar å oppdatere SpareBank 1 på eventuelle endringer eller feil i informasjonen hentet inn gjennom Morningstar. Dette skal skje så raskt som mulig etter endringen er oppdaget, og minimum årlig. Informasjonen hentet inn gjennom Morningstar sin database legges til grunn for merking av fond i henhold til fondenes SFDR-artikkel, som er tilgjengelig for SpareBank 1s kunder.